

5. qui moroso aut importuno agendi modo causa est, cur subditi a frequentatione Sacrae Communionis deterreantur;
6. qui, excepta necessitate, S. Eucharistiam sine vestibus sacris administrat;
7. qui gravi negligentia in causa est, cur sacra species pereat;
8. qui S. Eucharistiam in statu peccati volens et sciens sumit;
9. qui peccati gravis reus ante sumptionem S. Eucharistiae, nisi necessitas urget, non confitetur;
10. qui, quando ex necessitate cum sola contritione sine confessione sacramentali *celebravit*, saltem infra triduum, si potest, non confitetur;
11. qui extra casus ab Ecclesia permissos post laesum jejunium naturale S. Eucharistiam sumit;
12. qui Eucharistiam sumere negligit tempore paschali, aut in gravi mortis periculo.

Sectio II.

De SS. Eucharistia, ut est sacrificium.

Praeter scriptores supra (pag. 77 et 94) laudatos consuli possunt: Gühr *das hl. Messopfer*, Kössing *liturgische Erklärung der hl. Messe*, Specht *die Wirkungen des eucharistischen Opfers*, Oswald *die dogmat. Lehre von den Sacramenten*, Gassner *Pastoral*, Benger *Pastoraltheol.*, Bona Card. *rerum liturgicar. libri duo*, ejusdem *de Sacrificio Missae tractatus asceticus*, Platzweg *Betrachtungen über die hl. Messe*, Schneider *Manuale sacerdotum*: inter quos sane Gühr, cujus opus jam brevi tempore quarto recusum est, propter abundantiam rerum et soliditatem doctrinae iis commendari meretur, qui longiorem Missae explicationem desiderant.

S. Eucharistia non modo sacramenti rationem habet eamque nobilissimam reliqua sacramenta longe excedentem, sed in ejus confectione simul sacrificium omni cogitatu nostro excellentius Deo offertur. Atque sub hac quoque ratione non pauca sunt, quae in theologia morali sive fusius explicari, sive brevius saltem attingi debeant, abundantiore tractatione dogmaticis relicta.

Caput I.

De natura et efficacia SS. Missae sacrificii.

Articulus I.

De natura hujus sacrificii.

164 Doctrinae catholicae, quam Trid. Conc. sess. 22 uberrime explicat, summa capita quoad naturam sacrificii, quod in Eucharistiae confectione seu in Missa celebratur, sunt haec:

- I. Missa est verum sacrificium. Ib. can. 1.
- II. Missa omnes diversorum sacrificiorum fines complectitur. Ib. cap. 1 et can. 2.
- III. Missa est cruenti crucis sacrificii repraesentatio seu realis exhibitio incruenta. V. ib. cap. 1.
- IV. Missa non est sacrificium a sacrificio crucis plane distinctum, sed secundum quendam respectum unum cum illo, secundum alium respectum sacrificium distinctum dicendum est. Ib. cap. 2.

Explicatio uberior. Nota ad I. Sacrificium communi notione apud omnes gentes vigente concipitur ut signum reale publicum, quo per quandam rei destructionem sive physicam sive moralem homines profitentur summam Dei excellentiam ejusque supremum in vitam et mortem dominium.

Inesse autem in Missa omnia momenta: 1) quandam rei oblatae destructionem, eamque 2) publice seu auctoritative institutam, 3) tamquam signum seu protestationem supremi Dei dominii, theologi dogmatici explicant.

Ad II. Illud supremum dominium in vitam et mortem Deo divinitatis titulo plenissime competit; at post peccatum ab homine commissum novus titulus accedit, quum peccando homo se mortis reum constituerit, atque Deo justissimum puniendi titulum contulerit. Quare in statu naturae lapsae non solum divinitatis professio atque latria per sacrificium exhibetur, sed etiam ut propriae culpa agnitio et propitiationis imploratio usurpatur.

Imo communiter quatuor fines sacrificii enumerantur, quos etiam in V. T. divinitus approbatos habes, et prout unus alterve finis principalis intendebatur, sacrificia diversa V. T. diversa nomina sortiebantur.

Fines sunt: 1. *latria* — hinc sacrificium latreuticum (holocaustum): qui est finis maxime essentialis et principalis;

2. *laus et gratiarum actio* — sacrificium eucharisticum, votivum: hic finis priori cognatus est, quum beneficia a Deo accepta specialis ratio sint Deum ut Deum colendi (cf. *de virtute religionis*, vol. I. n. 334, quomodo gratitudo ad eam virtutem referatur);

3. *expiatio peccatorum* — sacrificium propitiatorium: qui finis accessorius quidem est, sed in nostro statu summe necessarius;

4. *beneficii imploratio* — sacrificium impetratorium: per id enim, quod Deum debito modo colimus, eum nobis propensum reddimus ejusque liberalitatem provocamus.

Omnes autem illi fines in uno Missae sacrificio plenissime complentur.

Ad III. 1. Esse sacrificium Missae cruenti sacrificii repraesentationem, 165 eamque esse essentialem, extra controversiam versatur. Nam sacrificii ratio ab institutione positiva ipsius Christi Domini pendet: Christus vero hanc repraesentationem cruenti sacrificii omnino voluit.

At aliud est, eam repraesentationem ad essentialiam pertinere, prout reipsa Missa instituta est, aliud, in ea ipsam sacrificii essentialiam totam sitam

esse. Aliqui cum Vasquez ita sentiunt, dicentes, sacrificium Missae ita esse sacrificium *relativum*, ut in hac relatione ad sacrificium crucis tota sacrificii ratio consistat, quum realiter immolationem cruentam exhibeat. — Communiter vero alii censent, etiam in ipsa actione Missae ex sese id haberi, quod ad sacrificii absoluti rationem requiratur. Igitur aliqui ex iis cum Lessio mysticam destructionem efferunt, quae vi verborum habeatur, quum separatim sub aliis speciebus vi verborum Corpus, sub aliis Sanguis Christi ponatur: alii aliter explicant.

Hodie satis communis est ea sententia, quam Lugo docuit, et quam nostra aetate Franzelin plenius perfecit, sc. rationem sacrificialis destructionis in eo haberi, quod Christus Deus-homo, cui omnis gloria et honor competit, sese ita deprimat, ut in statu adeo vili quasi emortuum se collocet, sine naturali usu ullius sensibilis facultatis, atque in esum et potum hominibus praeparetur.

2. Si vero de actione illa in toto decursu liturgicae celebrationis quaeras, in qua potissimum essentia sacrificii consistat, communis jam opinio est, eam in consecratione utriusque speciei, in eaque sola consistere.

Sunt quidem, qui cum Bellarmin. *de Missa* l. 2 c. 27 et S. Alph. l. 6 n. 305 putent, *etiam Communionem* ad essentiam sacrificii pertinere: communis vero illam non ad essentiam, sed ad *integritatem* pertinere, censent¹.

At nullo modo probabile est, alterutram consecrationem per se solam sufficere ad essentiam sacrificii Missae. Licet enim sufficiat, ut *potuerit assumi* pro sacrificio, reipsa tamen *non ita assumpta est* a Christo Domino. Nam realis cruentae mortis repraesentatio non satis habetur secundum ea, quae Christus voluit, nisi utriusque separatae speciei consecratio fiat. Haec vero realis repraesentatio Missae essentialis est.

Ad IV. Unitatem sacrificii Missae cum crucis sacrificio Concil. Trid. sess. 22 cap. 2 eatenus effert, quatenus una eademque hostia, unus idemque principaliter offerens utrobique sit, diversitas vero habeatur in sola *offerendi ratione*. Quare quum actio, qua hostia offertur, diversa sit, Suarez aliique theologi communius asserunt, idque recte, potius dici *simpliciter* diversa sacrificia, quam unum idemque, at unum idemque sacrificium dici debere *secundum quid*. Formalis enim diversitas sacrificii potissimum ex actione sacrificiali desumitur; haec autem in Missa plane alia est, quam in crucis sacrificio.

¹ Videlicet: a) In ea actione essentia sacrificii consistere debet, quae exercetur *nomine Christi*, siquidem Christus ut principalis sacerdos actionem essentialiter sacrificialem exercere debet: at consecratio est eaque sola, quae strictissimo sensu nomine Christi exerceatur; Communio autem, quae non fit nomine Christi, ad integritatem sacrificii, qua sacerdos visibilis et populus victimae particeps fiat, potius refertur.

b) In ea actione essentia sacrificii Missae collocanda est, cui definitio sacrificii communis, seu cui essentialis notae cujuslibet sacrificii conveniant. Quae conveniunt consecrationi; ergo in ea essentia reponenda est; neque est ratio, cur praeter eam alia actio etiam addatur. destructio sacrificio essentialis solum elementum est, de quo difficultas seu quaestio moveri possit: nam alia omnia elementa definitionis in consecratione adesse, *si destructio adsit*, evidens est. Porro et adesse et essentialiter compleri destructionem in consecratione, paulo attentius consideranti patebit, sive Lessii, sive Vasquezii, sive Lugo nis theoriam elegerit.

Articulus II.

De fructibus Missae.

Potissimus sacrificii finis ille est, qui Deum respicit, ut scilicet sit signum¹⁶⁶ externum, quo prae aliis signis Deo supremus cultus simul cum laude et gratiarum actione exhibeatur, quae tum propter summam ejus excellentiam ipsi debentur, tum propter injuriam peccatis ei illatam strictiore jure exiguntur. Deo igitur patriam, laudem et gratiarum actionem plenissime exhiberi, optimo jure inter effectus Missae numeratur. A nobis effectus et fructus Missae illi maxime intelliguntur, qui utilitatem nostram respiciunt. Quae sane summa est. Ut vero melius totus ejus ambitus cognoscatur, haec capita breviter proponam et in hoc et sequenti articulo explicabo:

- 1) Qui sint in S. Missae sacrificio offerentes atque ad fructus et effectus conferentes.
- 2) Quos fructus seu effectus S. Missae sacrificium habeat pro hominibus.
- 3) Quot et quibus modis in diversis diversi fructus producantur.
- 4) Quibus illi fructus applicari seu pro quibus Missa offerri possit.
- 5) Quis sit valor applicationis Missae.
- 6) Quomodo sacerdos fructus Missae applicare debeat.

§ 1.

Qui sint in SS. Missae sacrificio offerentes atque ad fructus et effectus conferentes.

I. Offerens principaliter ipse Christus est, siquidem ipse est, cujus nomine et delegatione sacerdos celebrat. Scilicet Christus qua sacerdos princeps, qui aliorum sacerdotum ministerio utitur, quamquam post opus redemptionis his in terris absolutum atque perfectum non amplius meretur nec satisfacit, tamen applicat merita praecedentia.

Christus autem se ipsum offert non ut singularis persona tantum, sed ut caput Ecclesiae et mediator Dei et hominum.

Christum esse, qui vere offerat, habetur non solum ex liturgica actione, cujus nobilissimam partem, consecrationem dico, sacerdos plane nomine et verbis Christi ipsius peragit, sed etiam ex aperta declaratione Trid. Conc. sess. 22 cap. 2, ubi dicitur, in sacrificio crucis *eundem esse offerentem*.

II. Sed ipsa etiam Ecclesia, ut a Christo capite distincta, non¹⁶⁷ sejuncta, sacrificandi actionem participat. Nam Christus dilectissimae suae sponsae hoc sacrificium reliquit, ut ipsa quoque haberet, quod offerret (v. Trid. l. c. cap. 1: „ut dilectae sponsae suae Ecclesiae visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium“). Neque unquam desinet Ecclesia, i. e. coetus fidelium ut unum aliquod morale, vel saltem in membris suis principalioribus hanc intentionem Christi complere et ejus desiderio sese unire. Perficitur autem haec sacrificandi actio ex parte Ecclesiae ut societatis per ministerium sacerdotis, qui a Superiore ecclesiastico deputatur, ut *nomine Ecclesiae* agat.